

УДК: 336+657 (063)

ISBN 978-617-7344-82-6

A kötet a 2019. május 17-18-án Beregszászon megtartott „A számvitel és pénzügy tudományok hatása a gazdasági folyamatok fejlődésére” című nemzetközi tudományos gazdasági konferencia anyagait tartalmazza.

Збірник містить матеріали міжнародної наукової економічної конференції „Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів”, що відбулася 17-18 травня 2019 р. у м. Берегове.

Szerkesztőbizottság: Dr. Bacsó Róbert, Dr. Szemjon Viktória, Pataki Gábor.
Редакційна колегія: д.е.н., доц. Бачо Р.Й., к.е.н., доц. Семйон В.С.,
Потоки Г.Ф.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

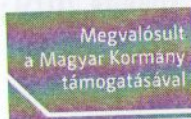
За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

A konferenciát és a kiadvány megjelenését a Nemzetstratégiai Kutatóintézet, Külgazdasági és Külügyminisztérium, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., valamint a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola támogatta.

NEMZETSTRATÉGIAI KUTATÓINTÉZET

Külgazdasági és
Külügyminisztérium

© a szerzők, 2019 / © автори, 2019

A kiadásért felel: Orosz Ildikó / Відповідальний за випуск: Орос І.І.

TARTALOMJEGYZÉK

Plenáris előadások

- Bali J.** A gazdaság antropológiája. Kárpát-medencei példák a gazdaság újszerű társadalomtudományi megközelítésére.....18
- Lehencsuk Sz.F.** A pénzügy számvitel szerepének átalakulása a gazdasági fejlődés feltételrendszerében.....19
- Vnukova N.M.** Simon Kuznets Nobel-díjas közgazdász szerepe a számvitel és pénzügyek fejlődésében.....22

Szekció előadások

- Agg Z.** How “wised up” are we in matters of climate change?.....26
- Antonenko N.V., Verbytska A.I.** The scope of application of the system of management-accounting in Ukraine.....28
- Bacsó R.** A biztosítók külső könyvvizsgálatának megszervezése.....31
- Bálint Cs.** Nowcasting Romanian GDP and GDP components using factor models.....34
- Barabásné Kárpáti D.** Kompetenciák szerepe, mérési lehetőségek az oktatásban és a munkaerő-piacon.....36
- Baranyi A., Jurkó Gy.** A magyarországi kis- és középvállalkozások idegen forrásból történő finanszírozási gyakorlata.....39
- Baziljuk A.V., Homenko V.Sz.** Az immateriális javak azonosítása és csoportosítása.....41
- Belovecz M., Halmosi T., Ipacsné Gedei B., Vajna Istvánné Tangl A.** Bankértékelés CAMELS módszerrel.....44
- Bencsik A., Machová R., Zsigmond T.** Interim menedzsment, mint a tudásátadás eszköze.....46
- Bojko O.Sz.** Az üzleti szegmensekről szóló beszámoló integrációja a vállalat szervezeti struktúrájával.....48
- Brohun N.Sz.** A kontrolling rendszer bevezetésének hatékonysága.....52

Внесок нобеляра Семена (Саймона) Кузнеця у розвиток обліку і фінансів

Simon Kuznets Nobel-díjas közgazdász szerepe a számvitel és pénzügyek fejlődésében

д.е.н., проф. Внукова Н.М.

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)

vnn@hneu.edu.ua

У сучасних умовах фінансової кризи і змін в економічних процесах, що відбуваються у світі, актуальним є глибокий розгляд економічного доробку видатних науковців ХХ століття, лауреатів Нобелівської премії у сфері економіки, зокрема, – С.Кузнеця, який доклав значних зусиль для розвитку економіки. Між тим сучасні дослідники¹ обговорюють подальший розвиток основних положень економічної науки, зокрема, сутності ВВП, обрахування якого є суттєвим внеском вченого у вимір економічного благополуччя.

Мета – додати імпульсу науковому пошуку найкращого досвіду світової економічної історії в особі Нобелівського лауреата С.Кузнеця.

Семен (Саймон Сміт) Кузнец (англ. *Simon S. Kuznets*) народився 30 квітня 1901 року². Сфера наукових інтересів стосувалася макроекономіки, статистики, економіки розвитку, але це так чи інакше торкалося облікових складових та фінансів. Становлення С.Кузнеця відбувалось у Харкові, де він навчався у Харківському комерційному інституті³, сама назва якого свідчила про необхідність вивчення основ обліку та фінансів, хоча дослідники більше звертають увагу на його підготовку у сфері статистики та математики. Між тим фундаментальність підготовки щодо науки про фінанси він здобув у проф. Й.А. Трахтенберга, що сприяло набуттю С. Кузнецем виключної компетентності у питаннях економіки. Він імігрував за кордон на початку

¹ Коїл Д. (2017) Переосмысление ВВП / Финансы и развитие. Март. С.16-19.

² Лауреати Нобелівської премії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nobel.knteu.kiev.ua/index.php/nobelivski-laureati/sajmon-kuznets>

³ Московкин В.М. (2002). Семен Кузнец: его профессиональное окружение в Харькове и первая научная работа // Бизнес Информ. №9-10.

30-х років ХХ століття та продовжив своє навчання у США, швидко ставши доктором філософії у сфері економіки^{4, 5}, досліджуючи зокрема і зміни у цінній політиці, що не може не торкатися фінансового супроводу та обліку.

Встановлений С. Кузнецем цикл оборотів (long swings, long-term changes) в економіці та народонаселенні враховував структуру змін інвестицій у певних країнах, потоки капіталу на світових ринках, платіжний баланс та грошову масу. Саме дослідженню сутності капіталу науковець присвятив декілька своїх праць: «Національний дохід та формування капіталу у 1919-1935 рр.» («National Income and Capital Formation, 1919-1935», 1937) та «Товарний потік і формування капіталу» («Commodity Flow and Capital Formation», 1938)⁶. Це передувало його подальшим фундаментальним дослідженням вирахування національного доходу. Особливістю досліджень С. Кузнеця є його відданість обробці емпіричних даних, за що він і одержав Нобелівську премію (1971), де було зазначено, що вона призначена за «емпірично обгрунтоване тлумачення економічного зростання, яке призвело до нового, глибокого розуміння економічної і соціальної структури і процесу розвитку в цілому»⁷. Дослідження факторів економічного росту і залежності між заощадженнями та капіталоутворенням⁸ є основою для подальших розрахунків у фінансовій науці з метою пошуку пріоритетних напрямів національної економічної політики.

За оцінками дослідників вчений обережно ставився до емпіричних даних, постійно їх вивіряв і звертав увагу на необхідність перевірки голих цифр, що підкреслює його внесок у формування загальних підходів до облікових процедур. Для фахівців у сфері фінансів та обліку важливим є застереження та висновки щодо вирахування змін у випуску продукції, що не мають вартісної оцінки, та їх вплив на формування доходу. С. Кузнец розробив методи розрахунку валового та чистого доходів країни. Застосовуючи метод «подвійного обрахування» національного доходу, він обчислював його з двох боків: як сукупний попит, де враховувались інвестиції та державні витрати, та пропозицію, зокрема, через прибуток та ренту.

Для фінансової науки серед досліджень проблем економічного зростання виділяється тема збережень та приросту основного капіталу. Встановивши, що у

⁴ Саймон Кузнец (Kuznets) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pravo.studio/ekonomika/sajmon-kuznets-kuznets-29582.html>

⁵ Саймон Сміт Кузнец [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

⁶ Саймон Кузнец (Kuznets) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pravo.studio/ekonomika/sajmon-kuznets-kuznets-29582.html>

⁷ Саймон Сміт Кузнец [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

⁸ Лауреати Нобелівської премії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nobel.knteu.kiev.ua/index.php/nobelivski-laureati/sajmon-kuznets>

довгостроковій перспективі частка накопичень у національному продукті зростає неоднаково щодо росту національного доходу, С. Кузнець висунув гіпотезу, яка актуальна до теперішнього часу щодо життєвого циклу збережень.

У працях «Кількісні аспекти («Quantitative Aspects»), «Участь груп з найвищим доходом у накопиченні прибутку» («Shares of Upper Income Groups in Income Saving», 1953) С. Кузнець показав, що підвищення процентного обсягу акціонерного капіталу у загальному обсязі виробництва та зниження прибутку на інвестований капітал підвищує частку праці в національному доході.

Суттєвим є внесок вченого у дослідження накопичення інвестицій та приріст капіталу у процесі економічного зростання (робота «Капітал в американській економіці: його формування та фінансування» («Capital in the American Economy: Its Formation and Financing»⁹), в якій розглянуто майже 100-річний період економічного розвитку США через рух капіталу, визначивши вимір граничної капіталомісткості¹⁰. Було відзначено, що відносний обсяг акціонерного капіталу при економічному розвитку здебільшого зростає, але частка акціонерного капіталу у прибутку з плином часу зменшується, тому необхідно вимірювати і враховувати «людський капітал», а також обліковувати демографічні зміни¹¹.

Висновок. Нобелівський лауреат С. Кузнець жив у епоху економічних перетворень. Професійні знання теорії статистики дозволило йому їх використати для дослідження динаміки показників та тенденцій розвитку економіки. Рахуючи, що базовою категорією, яка вплинула на його доробок, був прибуток, а також конкуренція, це свідчить про великий внесок вченого саме у розвиток фінансів. Позиція С. Кузнеця щодо зниження домінанти технократичного підходу в інвестиційній та інноваційній діяльності і врахування ролі людського капіталу суттєво актуалізується останнім часом внаслідок глобальної міграції трудових ресурсів і їх дефіциту. Урядам країн, зокрема, України, можливо корисним буде доробок нобеляря для формування пріоритетів в економічній політиці. 50-річний ювілей першого відзначення економістів премією Нобеля (1969) додає імпульсу новим науковим розвідкам і пошукам сучасних економістів з огляду на фундаментальність доробок С. Кузнеця, його відданість своїй справі, ерудиті, таланту дослідника.

⁹ Kuznets S. Capital in the American Economy: Its Formation and Financing. Princeton, 1961.

¹⁰ Саймон Кузнець // Провідні вчені Харківського національного економічного університету: Біографічний збірник / Під заг. ред. В.С. Пономренка. - Х:ВД «ІНЖЕК», 2012. С.20-29.

¹¹ Ткаченко А.. (2016) Саймон Кузнец о демографических проблемах // Демографическое обозрение. Том 3, №1: 71-93.

Szekció előadások

Секційні доповіді